ORATIO
IN FVNERE

ADMODVM REVERENDI, AC EXIMII PATRIS,

P. F. CHRISTIANI LVPI
IPRENSIS

In Alma Louanienſi Vniuerſitate Sacræ Theologiæ Doctoris, ac Profeſſoris Primarij, & Regij, Eremitarum S. Auguſtini nuper Prioris Prouincialis,

HABITA

A P. FRANCISCO FARVACQVES INSVLENSI,

Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, Sacræ Theologiæ Doctore Louanienſi, & in Ducali Abbatia D. Gertrudis Profeſſore.

LOVANII, die 12. Iulij 1681.

1872

LOVANII,

Et denuò Romæ, Ex Typographia Pauli Monetæ. 1681.

Superiorum permiſſu.

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſſ. P. Mag. Sac. Pal. Apoſt.
I. de Angelis Archiep. Vrbin. Viceſg.

❁✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻✻❁

Imprimatur.
Fr. Raymundus Capiſuccus Sac. Pal. Apoſtolici Mrgiſter Ordinis Prædicatorum.

1042.31

O R A T I O.

Achel dum peperit Patriarcham Benjamin, Lupum illum rapacem de quo Geneſ. 49. *Beniamin Lupus rapax manè comedet prædam, & veſpere diuidet ſpolia*: nomen eius vocauit BENONI, id eſt *Filius doloris mei*.

Sacra noſtra Religio Auguſtiniana, MAGNIFICE DOMINE, &c. Dum hodie Deo, cœloque parturit, & tranſmittit dilectum ſuum Beniamin, Lupum rapacem, ſed animorum, ſed cordium, ſed affectuum, qui manè & exordio vitæ ſuæ ſibi comedit prædam optatiſſimam inſatiabili,& rapaciſſimo ſanctioris doctrinæ & virtutum ſtudio: & veſpere diuiſit ſpolia longo vſu doctrinæ & virtutum meritis comparata. meritò, licet non ex eadem prorſus cauſa, gemens exclamat, & vocat nomen filiſ ſui BENONI, id eſt, *Filius doloris mei*.

Verè, Vir Ex. CHRISTIANE, filius doloris es Matri tuæ Religioni Auguſtinianæ. Dolet illa triſtis & gemens, quod Te à nobis abeunte orbata ſit dilecto ſuo Beniamin, Viro amantiſſimo, filio dexteræ ſuæ, ornamento & Diademate gloriæ ſuæ pretioſiſſimo, lumine oculorum ſuorum, Auguſtinianæ doctrinæ incomparabili theſauro, viuo Religioſæ obſeruantiæ & pietatis exemplo, ſuperiorum in regimine ſpeculo, gaudio ſuo & corona exultationis ſuæ.

Quamquam non ſoli Religioni Auguſtinianæ, ſed & huic Academiæ Matri tuæ filius doloris es VIR EXIMIE: Matrem tuam ſplendore ſapientiæ tuæ illuſtraſti, virtutum tuarum odore ſuauiſſimo imbuiſti, conſilio, opera, auxilio, authoritate adiuuiſti,& ſartam tectamque, quantum in Te fuit, conſeruaſti.

At quid de Religione Auguſtiniana? quid de Academia loquor? illi ipſi, quæ mater eſt fidelium, Eccleſiæ, filius es doloris. Dolet illa vehementer præmaturè ereptum ſibi generoſum pugilem, Virum bellatorem ab Adoleſcentia ſua, LVPVM qui præliabatur bella Domini, qui apprehendebat arma & ſcutū antiquitatis, vt eneruaret tela & molimina nouitatis. Qui à verbis impiorum non timuit, quia fundatus erat ſupra firmam Matris ſuæ Eccleſiæ Petram. Luget illa, mœrore conficitur & tantum non inuidet Eccleſiæ triumphanti, ſe militantem, deſtitui fauſto

 illo

illo ſydere, cuius radijs & ſplendore colluſtrata, infernalium hæreſeon tenebras frequenter diſpulerat, erroreſque diſſipauerat.

Proindè, Auditores, finite plangam hodie dolorem meum, dolorem Religionis noſtræ, dolorem huius Academię, dolorem communis omnium noſtrum Matris Eccleſiæ. Sinite, vt tanti Viri memoriam ſacrificio laudis honorificem, & ex innumeris, quæ hic dici poſſent pauca ſeligam, vnde poſſitis ex vngue Chriſtianum LVPVM dignoſcere. Interim ſermonem meum mœroris mole iacentem & proſtratum, attentionis, & beneuolentiæ veſtrę ſtudio, recreate & ſubleuate.

Natus eſt hic LVPVS noſter rapax Anno ſalutis 1612. die 12. Iunij in Ciuitate Ipreſi, ex qua oriundum fuiſſe magnum Eccleſiæ Doctorem Hugonem à S. Victore non itâ pridem in Scholis noſtris Theologicis ab ipſo defuncto noſtro didicimus. In ſacro Baptiſmatis fonte adeptus eſt CHRISTIANI nomen: nomen vtique non inane, nec vacuum vel titulū ſine rę in eo, qui totius vitæ ſuæ decurſu, opere & veritate verum Chriſtianum ſe probauit. Legerat illud Auguſtini: *Quàm multi vocantur Medici, qui curare non norunt? quàm multi vocantur Vigiles, qui tota nocte dormiunt? ſic multi vocantur Chriſtiani, & in rebus non inueniuntur: quia hoc quod vocantur, non ſunt, id eſt, in vita, in moribus, in fide, in ſpe in charitate.* Alium profectò ſeſe exhibuit Chriſtianus noſter: non in nomine tantum, ſed etiam in rebus ipſis inuentus eſt Chriſtianus; in vita, in moribus, in fide, in ſpe, in charitate, quodque ſubſequentia planum facient, in omnibus & vbique Chriſtianus.

Infantiæ annos egreſſus literis humanioribus in Ciuitate natali imbutus eſt. Rhetorices præceptorem habuit R. P. *Godefridum Henſchenium* R. P. *Ioannis Bellandi* in colligendis, ac digerendis Actis Sanctorum ſucceſſorem: qui de tali, tantoque diſcipulo plurimum ſibi gloriatur.

Mox autem, vt cœpit animum ſtudijs liberalioribus excolere, apparuit *Adoleſcentulus*, non *in mentis* tantùm, ſed & memoriæ, ſed & iudicij, ardoriſque ſtudendi *exceſſu*. Apparuit Lupus rapax, Lupus vorax non pecorum, ſed Librorum in memorię ventrem profundè recondens, quid-quid vel legeret, vel à Præceptoribus audiret: quibus accedente indefeſſo labore, condiſcipulos ſuos longo interuallo ſemper ſuperauit.

Porrò vis memorię in eo tam tenaciter hæſit, vt propter eam Romæ paſſim vocaretur *Bibliotheca ambulans*.

Verùm alius mentis exceſſus manebat Adoleſcentulum noſtrum. Annos 15. natus in mentis terrena hæc omnia ſupereminentis exceſſu, huius ſæculi inanem ſtrepitum & ſplendorem exoſus, ſolitudinem ſibi colendam propoſuit, & Auguſtinianam Eremum, in qua procul à curis huius mundi per trium votorum obſeruantiam ſecurè deliteſceret, ſibi in Sponſam delegit. O! felix animi! O! felix mentis exceſſus! O! verè intelligere, verè ſapere, te à vanitatis commercio ſubducere, vt poſſis tibi Deoque tuo viuere, portans iugum Domini ab Adoleſcentia tua.

Et

Et verò feliciter portauit Adoleſcentulus noſter. Miſſus enim de more ad annuę probationis trutinam, in animum ſuum tam alta iecit religioſæ perfectionis, virtutumque omnium fundamenta, vt nunquam poſteà concuti potuerint, imò verò in ſublimem ſpiritualis templi altitudinem, prout poſteà patuit, exurrexerint.

Philoſophiæ & Theologiæ tam præclaram operam impendit, vt abſoluto ſtudio, præter morem, mox Philoſophiæ in Conuentū noſtro Coloniensi tradendæ admoueretur. Adoleſcentulus quidem, ſed Lupus, ſed rapax, ſed vorax laboris, & doctrinæ.

Iſtic incœpit percurrere Philoſophiæ dumeta & vepreta. Tantam verò, quà præſidendo, quà oppugnando ſibi famam comparauit, vt Alexander VII. tum temporis ad tractum Rheni Apoſtolicus Nuntius, & à Latere Legatus, tanti Viri eruditione, & argumentorum ſubtilitate permotus, eum amicitia ſua dignatus fuerit, quam etiam conſeruauit Pontifex. Anno enim 1655. Defunctus noſter Romam profectus, ab eodem Alexandro VII. haud immemore eorum, quæ Coloniæ viderat, ſine mora affatum Apoſtolicum obtinuit: ſemperque obtinebat, quoties aut neceſſitas, aut publica vtilitas id requirebat.

Illic Coloniæ compoſuit Prodidagmata Philoſophica, & Apologiam pro anima Oui aduerſus Marpurgenſem in Haſſia Vniuerſitatem, quæ non erubuit, licet infelici conatu, quanta quanta erat opponere ſe Adoleſcentulo noſtro. Cæterùm, vtrumque hoc opuſculum iuuenile, ſenior iam factus, pro ſuo vixdum voluit agnoſcere.

Ordo Patrum Auguſtinianorum obſeruans tantum Adoleſcentuli noſtri in ſtudijs profectum, noluit eum inter vepreta philoſophica conſeneſcere, verùm accerſiuit Louanium ad primariam Ordinis ſui Theologicam Cathedram. Hic verò Lupus noſter rapax per vaſta Sac. Scripturæ, Conciliorum, & Sanctorum Patrum nemora venari, prædam rapere, comedere, non ſegni, nec tardo, ſed rapaciſſimo molimine. Hic verè Lupum agere, hic, quidquid vſquam in Hiſtorijs, non tantùm Eccleſiaſticis, verùm etiam prophanis reperiri poterat, quod ad ſacratioris doctrinæ intelligendum conferret, rapere & in ventrem tenaciſſimæ memorię conferre. Hic dies noctesque inſomnes ducere, & ſtudijs impendere. Hic nulli labori parcere, non otium modò, ſed colloquium omne, conuerſationem omnem auerſari: inſtar Lupi in cellulæ ſuæ antro perpetuum deliteſcere, ſacræ antiquitatis monumenta ſcrutari, chartis impalleſcere, ſolitus tum temporis, & per inſequentes annos, dum per occupationes licuit, quotidiè quindecim horarum ſpatium ſacræ huic venationi & exercitijs impendere. Quo factum eſt, vt mira Diſputationū, & reſponſionum ſoliditate Licentiæ gradum protinùs conſecutus fuerit.

Quia verò Duaci eius operam Theologica deſiderabant ſtudia, eò miſſus eſt, vbi toti Academiæ acceptiſſimus, non tantùm Religioſis vtilem, ſed & ſæcularibus gratiſſimam nouauit operam, omnibus Augu-

guſtinianæ, veræque doctrinæ ſtudium & amorem commendans, & inſtillans. Iſthic compoſuit, & in lucem edidit libellum doctiſſimum de origine Eremitarum S.Patris Auguſtini. Iactis Duaci purioris Theologiæ fundamentis, quæ etiamnum apud Noſtros permanent, ad priorem Spartham Louanium reuertitur, ac paulò poſt Theſes Doctorales tuetur, & omnium applauſu, Primarijs Belgij Viris ac Prælatis liberalitate ſua cooperantibus, Doctoralem Lauream glorioſè adipiſcitur.

Quia verò tantæ doctinæ, & virtuti Louaniũ nimis anguſtũ erat theatrum, Anno 1655. feliciſſimo conſilio Romam proficiſcitur, vbi ſtatim totius Curiæ Romanæ fauorem & amorem ſibi conciliauit, non modò Pontifici, ſed & Eminentiſſimis Viris, primarijſque Eccleſiæ Miniſtris, ob ſingularem doctrinam, animique candorem acceptiſſimus.

Vnde factum eſt, vt ægrè Roma dimiſſus Anno 1660. Louanium reuerteretur, ſecum conferens à ſe obtentum diploma Pontificium. In quo præclariſſimorum Eccleſię Catholicæ Doctorum SS. Auguſtini, & Thomæ Aquinatis inconcuſſa, tutiſſimaque Dogmata plurimum commendantur. Quæ res cùm huic Academiæ, tum etiam Religioni noſtræ, Patrumque Dominicanorum Ordini fuit longè gratiſſima.

Contulit etiam ſecum ampliſſimam nomine Reuerendiſſimi P. Generalis poteſtatem pręſidendi Capitulo Bruxellis tum habito. Quo Præſidis officio nomine Reuerendiſſimi Patris bis functus eſt, bis etiam Diffinitor, ſtudijque etiam Louanienſis Regens vigilantiſſimus: tandem ad Prouinciæ clauum & regimen omnium ſuffragantium votis admotus eſt, licet admodũ inuitus, & reluctans. Quo in munere Chriſtianum ſe Paſtorem ſemper exhibuit, omnibus omnia factus, prodeſſe non præeſſe cupiens, quærens non quæ ſua ſunt, ſed quæ IESV CHRISTI.

Porrò Roma redux Lupus noſter cœpit diuidere ſpolia, quæ infatigabili labore vndique conquiſierat. Nimirum publico dedit quinque illos tomos Scholiorum omni eruditione refertos, in Decreta & Canones Conciliorum. In quibus Methodo, quod ſciam, hactenus intentata, cœpit primus Decreta, & Canones Eccleſiæ, Scholijs, & cõmentarijs illuſtrare, ſicut Origenes illuſtraſſe fertur Scripturam. Adeò autem feliciter ceſſit ei conatus, vt, iuxta datas è Gallia literas, dubitetur, an hoc ſæculo, licet doctiſſimo, aliquid prodierit huic operi par, aut ſecundum.

Tomum primum conſecrauit Alexandro VII. alterum Flauio Chiſio eiuſdem Pontificis Emin. Cardinali Nepoti. Qui pro tali munere datis & extantibus apud nos literis ſingularem Defuncto egit gratias. Quod ipſum fecit Eminen. Iacobus Roſpiglioſus Clementis IX. Cardinalis etiam Nepos, cui tomum quartum nuncupauerat. Quid autem inſuper illis Scholijs in Concilia ſentiendum ſit, declarant Eminen. ac Doctiſſimi Cardinalis Brancatij Litteræ ad Defunctum datæ 4. Febr. Anno 1674. En verba: *Synodorum Scholia à Paternitate Veſtra in tribus tomis nuper exaratamaxima mei delectatione à Reuerendiſſimo Domino Airoldo ſum aſſecutus.*

tus. Et certè laborem, ſummam eruditionem, œconomiamque rerum ſum admiratus: mille Clypei pendent ex ijs, quibus Sedes Apoſtolica, eiuſque authoritas conſtabilita, Patrumq; teſtimonijs & hiſtoria Eccleſiaſtica communita conſpicitur. Vnde infinitas Tibi referam gratias ſemper, meque totum Paternitati tuæ trado in omnibus obſecuturus.

Aliorum Eminentiſſimorum Dominorum literę nobis in promptu ſunt, quæ paria dabunt de tomis præfatis elogia. Sicut etiam de Scholijs in Librum Tertulliani de præſcriptionibus Eminen. Cardinali Domino Palutio de Alterijs nuncupatum. Opus verò poſtremum de Priuilegio Sancti Petri circa Appellationes Romanas Innocentio XI. (quem Deus benignè nobis conſeruet,) nuncupatum, ab Authore cum vita completum, quemadmodum ab Eccleſiæ Romanæ Principibus Viris, ſumma auiditate fuit expectatum, ita non minori lætitia indubitanter fuerit ſuſceptum.

Vidimus hactenus Lupi noſtri rapacitatem in conquirendis, & diuidẽdis ſpolijs doctrinæ. Eſt & alia haud ignobilior Lupi rapacitas, quę iuxta Ambroſium ſub finem libri 5. in Lucam non eſt *furtiua ſublatio, ſed triumphalis direptio.* De qua apud S. Matthęum cap. 11. *Regnum Cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Quem locum fusè explicans idem Ambroſius Sermone 15. de Natali Domini, *Scriptum eſt enim*, inquit, *de Patriarcha noſtro Beniamin: Lupus rapax.* Beata rapacitas, quæ cælum rapit! *Beata Violentia*, inquit ibidem Ambroſius, *quæ non indignatione percutitur, ſed miſericordia condonatur! Beata, inquam, violentia, quæ vim patienti bonitatem elicit, & tribuit vtilitatem inferenti!* Et proſequitur: *aggredimur ergo in itinere Dominum, ſiquidem ipſe eſt via, & more Latronum* (ſeu Luporum) *ſuis eum ſpoliare nitimur, cupimus illi auferre regnum, theſauros, & vitam, ſed ille tam diues, & largus eſt, vt non abnuat, non reſiſtat, & cùm omnia dederit, nihilominus omnia ipſe poſſideat. Aggredimur, inquã, illum non ferro, non fuſte, non ſaxo, ſed humilitate, manſuetudine, bonis operibus, caſtitate.* Hæc Ambroſius.

Age videamus in Lupo noſtro ſanctam hanc, & beatam rapacitatem, quâ cælorum regnum violentè rapuit. Ambroſio teſte rapitur hęc præda humilitate, manſuetudine. O! igitur Te regni Cælorum LVPE, rapaciſſimum. Quæ enim humilitas humilitati tuæ, quæ manſuetudo manſuetudini tuæ, non dico coæquari, ſed comparari poſſit? fuit Tibi habitus vilis, Cella vnica longitudinis ſex & viginti, & latitudinis ſexdecim pedum, non alio, quàm Librorum, menſę, & Crucifixi, cum Benedictæ ipſius Matris Imagine, ornamento decorata. Cibus Tibi obuius, & communis, ſermo omnibus, etiam infimis quibuſque blandus & familiaris, greſſus incultus, & perfectum Religioſi Viri ſpecimen exhibens.

Non magnum eſt, inquit Bernardus, *eſſe humilem in abiectione: magna, & rara virtus eſt humilitas honorata.* Magna igitur, & rara virtus eſt humilitas Lupi noſtri, qui cum ab omnibus honoraretur, etiam ab Eminentiſ-

nentiſſimis Cardinalibus, imò Pontificibus, nihilominùs intra modeſtiæ Religioſæ limites ſemper ſe continuit.

Oblatę ſunt ipſi primarię totius Ordinis dignitates, at recuſauit. Oblata eſt Sacrarij Pontificij Præfectura cum Epiſcopatu annexo, renuit, contempſit, ſatiùs ducens in humili ſaluari, quàm in ſublimi dignitatum periclitari.

Prodigioſum eſt, & omnis humilitatis caput & ſummarium, quod dicturus ſum. Nimirùm Vir talis, ac tantus Morti proximus inſtantiſſimè petijt extra Eccleſiam hanc ſepeliri, & in clauſtro hic vicino cum Fratribus Laicis oſſa ſua collocari. Quis huic humilitatem vidit, quis audiuit ſimilem?

Conſtat autem non ſubitaneo, nec extemporaneo conſilio id factum, nam in Abaco Defuncti reperta eſt ſchedula eamdem petitionem continens, Defuncti noſtri manu propria diu ante conſcripta, & ſignata. Quāquam autem, & verbo, & ſcripto vilem illum ſepulturæ locum enixè poſtulaſſet, coactus nihilominùs eſt, quamuis cum ſummo cordolij teſtimonio, acquieſcere ſuperioribus volentibus eum, qui ſe ita humiliauerat exaltari, & in Chori medio collocari.

De cæteris verò virtutibus eius, quibus ſancta rapacitate cælum rapuit, quid dicam, imò verò quid non dicam? Caſtiſſimam, & ab omni ſpurcitie remotam vitam duxit, ſocio ſibi familiariſſimo quandoque candidè profeſſus: *ſaluam ego ſemper ſeruari caſtitatem*. Temperantiſſimus fuit in cibo & potu, vt de ipſo quandoque ex vero dictum fuerit, quod apud Comicum legitur: *prandet obolo*. Officij diuini cultor fuit ſingularis, verificans, quod de Bernardo ſcribitur: *in Eccleſiam matutinis alijſque Conuentibus primus ingreditur, vltimus inde diſcedit*. Neque infinitæ occupationes eum à pietatis ſtudio vnquam auertere potuerunt. Fecit quod de Venerabili Beda, in prǽfatione eius Operibus præfixa legitur: *Tria verò huic ſancto Viro fuerunt per totam vitam familiaria, orare, ſcribere, docere*. Primùm orabat, deindè ſoli ſcriptionij & doctrinę operam dabat.

Fuit etiam ſingularis cultor Deiparæ Virginis, quod quidem Lectori planum eſt ex eius ſcriptis, & præcipuè Notis in S. Leonis Noni Concilium Moguntinum, vbi curioſiſſimè, & exactiſſimè coacervat, quidquid ex antiquitatis Eccleſiaſticæ monumentis pro feſto Conceptionis beatæ Mariæ Virginis depromi poteſt.

Cæteras autem eius virtutes, quis fando commemorare, vel pro meritis celebrare poſſit? ſanè præſcripti mihi temporis anguſtiæ, vt impendam gratiſſimum illud dicendi officium, non ſinunt. Non poſſum tamen eam, quæ omnes complectitur virtutes, charitatem prætermittere. Fuit defunctus noſter charitatis Doctor eximius: teſtantur ea, quæ charitatis promouendę zelo de charitate ſcripſit opuſcula. At verò non tantus fuit Charitatis, Doctor, quantus & Cultor. Poſtremæ ſuæ infir-

mitatis

mitatis tempore identidem inclamauit, *cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto*. Sed & antea totius vitæ ſuæ rationem ad Charitatem velut ad Cynoſuram direxit. Prouincialatus tempore, totum quantum erat regimen, charitatem ſpirabat, & ad charitatem ducebat. Charitas erat illi Alpha & Omega; principium, & finis. Omne eius conſilium, monitio, correctio, præceptum, viſitatio, charitas erat, a charitate oriebatur, & ad charitatem reuertebatur. Scopus illi meta vna fuit ſemper charitas.

Ex eodem charitatis fonte fluebat, indefeſſa illa ſolicitudo, qua puerorum, & Adoleſcentum Sacramentalem Confeſſionem audiebat, neglectis etiam ſummi momenti negotijs. Quo in Charitatis officio tantùm profuit, vt oppidatim, & pagatim innumeros reperias, præcipuè Eccleſiaſticos, qui eius inſtructionibus edocti, fructum referant centuplum in tempore ſuo.

Quæ cùm ita ſint, & Lupus noſter rapax non tantùm doctrinæ, ſed & virtutum ſpolia ſibi conquiſierit; miramur, quod ſibi etiam ſpolia conquiſierit gratiæ, non tantùm apud Deum, ſed & homines, dilectus Deo & hominibus? Miramur, quod Plebeiorum, Ciuium, Nobilium, Magnatum, Eccleſiaſticorum, Illuſtriſſimorum, ac Eminentiſſimorum, imò Sanctiſſimorum Dominorum animos, corda, affectus, deſideria ſuaui quadam rapacitate ad ſe rapuerit? Imò verò magna me teneret admiratio niſi res ità contigiſſet. Fieri enim non potuit, vt tam illuſtres doctrinæ, virtutumque dotes, non amarentur. Habent illæ amoris illecebras ineuitabiles.

Hinc factum eſt, quod ab hac ſacra Facultate Romam ob fines notos Deputatus, Moderno Pontifici gratiſſimus aduenerit, & negotium propoſitum authoritate ſua plurimum promouerit.

Hinc factum eſt, quod idem Sanctiſſimus Dominus miſerit intimum ſuum Secretarium, qui Chriſtianum noſtrum tum temporis infirmum nomine ſuo inuiſeret, & ſolaretur, quodque etiam tres Eminentiſſimi ac purpurati Eccleſiæ Principes perſonale eum viſitandi munus tum temporis obierint.

Hinc etiam factum eſt, quod ægrè admodum, & quadam velut amica violentia, tandem ad ſuum gregem redeundi, facultatem obtinuerit.

Hinc factum eſt, vt in eodem diſceſſu a Sacro Collegio de Propaganda fide dono gratuito acceperit Libros pretio trecentorum, aut circiter florenorum.

Hinc factum eſt, vt Clemens IX. Apoſtolici Sacrarij Præfecturam cum annexo Epiſcopatu eidem ſponte obtulerit.

Hinc factum eſt, quod Eminentiſſimi Cardinales, & etiam Supremi Eccleſiæ Miniſtri, quamplurimas ad eum dederint literas merum amoris, & beneuolentiæ nectar ſpirantes. Centenas his manibus tetigi, his oculis vidi. Inter quas Emin. cuiuſpiam manuſcripta hæc verba reperiuntur: *Tamquam amicus ad amicum ſcribo*.

Hinc

Hinc factum eſt, vt Regina Sueciæ eum accerſeret, quò conferentiæ à ſe inſtitui ſolitæ, intereſſet.

Hinc factum eſt, quod Sac. Collegium de Propaganda Fide voluerit, vt intereſſet congregationi quindena quauis fieri conſuetæ: in qua etiam coram tribus Cardinalibus Defunctus noſter orationem habuit non ſemel doctiſſimam.

Hinc factum eſt, quod magnus Hetruriæ Dux defuncto ſponte obtulerit Lectionem Theologicam, ampliſſimo etiam ſtipendio dotatam, cum viatico pro tranſmittendis Libris pluſquam ſufficientiſſimo.

Hinc factum eſt, quod Primarij Curiæ Bruxellenſis Viris Ampliſſimis D.D. *Rooſe, Stokmans*, alijſq; meritò nominãdis, gratiſſimus ſemper fuerit. Imò ipſi ſuæ Celſitudini, à qua Regiæ Lectionis beneficio donatus eſt.

Hinc denique factum eſt, vt verbo finiam, quod fuerit Vrbis, & Orbis delicium, omnium amor factus.

Omnium, inquam, corda, omnium affectus rapuit Chriſtianus noſter; creditiſne non rapuiſſe regnum Cœlorum, ad quod tam ardenter anhelabat? Imò verò rapuit, fauſtam prædam comedit, felicia æternæ beatitudinis, deſtructa corruptione mortis huius diuiſit ſpolia. Rapuit regnum cælorum, non ferro, non fuſte, non ſaxo, ſed humilitate, ſed manſuetudine, ſed caſtitate, quam ad regni cœlorum *triumphalem direptionem* requiſiuit Ambroſius. Et quidni rapuiſſet, quando perfectam illam habuit Charitatem, quam ex Auguſtini ſententia remiſſioni peccatorum ſtata lege coniunctam eſſe conſtat? Nimirum habuit charitatem illam qua fit, vt homo *patienter viuat, & delectabiliter moriatur*. Patienter vixiſſe teſtes ſunt, quotquot ægrotanti adfuerunt. Viderunt hominem qui, vt de S. Baſilio legitur, *tantùm ſpiritu viuens præter oſſa, & pellem nulla præterea corporis parte conſtare videbatur*, nihilominus inexplicabiles ab Ictero, Hydrope, calculo, alijſque morbis dolores inuictiſſima patientia tolerantem: animo prorsùs immoto. Nullum hic verbum querulum, nulla aduerſus Deum murmuratio audita. Sed & *delectabiliter moriebatur*. Perpetuò enim audiebantur hæ voces: *Laus Deo: vtinam ſponſus hac nocte veniat, cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto*. Vnde etiam ſponte ſua, & citra Medici monitum multis diebus ante mortem ſibi adminiſtrari voluit Sacrum Viaticum, & Extremæ Vnctionis Sacramentum. Cùm R. adm. *P. Marcus ab Auiano* Capucinus ad eum acceſſiſſet; manus impoſitione eum dignaturus, mox proteſtatus eſt, *haud dignum ſe eſſe, cuius cauſa patrarentur miracula, ſe miſerum peccatorem nihil aliud in votis habere, quam eius benedictione ſpiritum ſuum tranſmitti in manus Domini* IESV. Ipſo mortis eheu! funeſto die monitus à Medico his verbis: *Inſtat tempus ad quod ita anhelaſti, Dominus propè eſt.* Alacriter reſpondit: *Laus Deo in æternum*. Poſtmodùm cùm interrogaſſet quantum temporis vitæ ſibi ſupereſſet: Medicus reſpondit, *vltra duodecimam meridianam non eſſe ſuperuicturum*. Iterum ſubiunxit, *Laus*

Deo, petijtque aduocari R. adm. P. Priorem, & legi ſolitas preces Eccleſiæ. Quibus de more perlectis petijt ſe ſibi ſoli relinqui, vt vacaret meditandis Sacris Scripturis. Quod & illi conceſſum eſt. Hora vndecima interrogauit quota eſſet hora, & accepto reſponſo, iterùm dixit, *Laus Deo*. Ad medium duodecimæ, *Iam*, inquit, *Mors inſtat*, *ſentio enim in capite*, *& manibus ſudorem frigidum*. hora duodecima cùm daretur ſolitum ſignum pro recitanda Salutatione Angelica, quæ tum lecta fuit, ad ſingula reſpondit *Amen*. Poſt ſpatium autem ſubſequens vnius, alteriuſue *Miſerere*, extinctus eſt morte iuſtorum, qui vixerat vita iuſtorum, & vt omninò confidimus, recepit mercedem iuſtorum.

Porrò circa eius mortem, obſeruo, quod ſicut Moyſi morienti non ſunt moti dentes, ſic nec Defuncto noſtro, quod iuxta Ghiſlerium ſignificat immotam doctrinæ conſtantiam. Scilicet Defunctus noſter immotè conſtitit in ijs, quas tradidit dogmaticis ſententijs. Ne morienti quidem moti ſunt doctrinæ dentes. Rem ita ſe habere, ſacrum, quod hic iacet cadauer, ſi loqui poſſet, etiamnum affirmaret. Veritus tamen ne ſibi de charitate ſcribenti, aliquod verbum, vel epithetum à charitate alienum calamo, vel ore quandoque excidiſſet, priuſquàm moreretur, petijt illud, qualecumque delictum condonari, & ab ijs, quos fortè læſerat, veniam poſtulari. Adeò Chriſtianè Chriſtianus noſter obijt.

Hic ſermonem abſoluerem, niſi erga defunctum Preceptorem quondam meum pietas, me prò eo vicaria legatione apud Deum fungi præciperet. Ad te itaque conuertor Clementiſſime Deus, & quod pro Matre Monica fudit Augustinus, fundo Tibi Deus noſter lacrimarum genus, quod manat de concuſſo ſpiritu conſideratione periculorum omnis animæ, quæ in Adam moritur. Quamquam famulus tuus CHRISTIANVS *in Chriſto viuificatus, etiam nondum carne reſolutus*, *ſic vixerit*, *vt laudetur nomen tuum in fide*, *moribuſq. eius*, *non tamen audeo dicere, ex quo eum per Baptiſmum regeneraſti, nullum verbum exiſſe ex ore eius contra præceptum tuum*. *Et dictum eſt à Veritate Filio tuo*; *ſi quis dixerit fratri ſuo fatue*, *Reus erit gebennæ ignis*. *Et væ etiam laudabili vitæ hominum, ſi remota miſericordia diſcutias eam. Quia verò non exquiris delicta vehementer*, *fiducialiter ſperamus aliquem apud te locum inuenire Indulgentiæ*. *Ego itaque laus mea, & vita mea Deus cordis mei, ſepoſitis pauliſper bonis eius actibus*, *pro quibus tibi gaudens gratias ago, nunc pro peccatis famuli tui deprecor te, exaudi me per medicinam vulnerum noſtrorum, quæ pependit in ligno, & ſedens ad dexteram tuam interpellat pro nobis. Scio miſericorditer operatum*, *& ex corde dimiſiſſe Debita Debitoribus ſuis*, *dimitte illi*, *& tu debita ſua, ſi qua etiam contraxit per tot annos poſt aquam ſalutis*. *Dimitte Domine, dimitte obſecro, ne intres cum eo in iudicium. Superexaltet miſericordia iudicium, quoniam eloquia tua vera ſunt, & promiſiſti miſericordiam miſericordibus*. *Quod vt eſſent, tu dediſti eis*, *qui miſereberis cui miſertus fueris*, *& miſericordiam tuam præſtabis*, *cui miſericors*

fueris,

fuerit [illegible] à protectione tua dirumpat eum, non ſe interponat nec vi, nec inſidiis Leo: neque enim reſpondebit ille nihil ſe debere, ne conuincatur, & obtineatur ab Accuſatore callido, ſed reſpondebit dimiſſa debita ſua ab eo, cui nemo reddet, quod pro nobis non debens reddidit. Sit ergo in pace, & inſpira Domine Deus meus, inſpira ſeruis tuis fratribus meis, quibus & voce, & corde ſeruio, vt quotquot hæc audiuerint, meminerint ad altare CHRISTIANI *famuli tui*; qui quidem vixit Auditores, & ego.

DIXI.

Epitaphium Defuncti manu ſcriptum recenter repertum.

HAeres peccati, naturâ filius iræ,
 Hîc jaceo, dignus nomine reque Lupus:
Indignus, non re; ſed ſolo nomine Doctor,
 Verbis, non factis me docuiſſe fleo.
Perdocuiſſe alios, & non docuiſſe ſeipſum,
 Quid juvat? O! Mundi fumus, inane, nihil!
Agne Deus, Patris doctrina, Redemptio Mundi,
 Nunc tibi proſtratum commiſerare Reum.
Et Latro, & Meretrix gratis tua Regna ſubintrant,
 Gratia peccatis fiat, & iſta meis.

Et infrà: *Supplico ſepeliri inter Fratres Laicos, quorum meritis diuina clementia dignetur me indignum adiungere.*

99 95712